

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-III.431.33.2024.4.3.6.8.9.10

Poznań, 5 września 2024 r.

**Ksiądz
Krzysztof Rudziński
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
Dom Młodzieży
im. bł. Laury Vicuni**

ul. Aragońska 8
61-616 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań

tel. 61 854 1825, fax 61 854 1544

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl

www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 1171

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	<p>Kontrola w trybie uproszczonym na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 1720 z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem” i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).</p> <p>Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą.</p> <p>Zakres kontroli obejmował realizację przez Jednostkę zadań określonych w art. 4 i art. 93 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także zapewnienie dziecku odpowiednich warunków, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, zawarty w upoważnieniu Wojewody Wielkopolskiego z 10 lipca 2024 r., znak: KN-II.0030.200.2024.</p> <p>Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.</p>
Jednostka kontrolowana	<p>Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni z siedzibą pod adresem: ul. Aragońska 8, 61-616 Poznań, w dalszej części dokumentu określana także w skrócie: „POW”, „Domem”, „Jednostką” lub „POW DM im. bł. Laury Vicuni”.</p>
Kontroler/ Kontrolerzy	<p>Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none">- Anna Kościańska – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,- Katarzyna Brzóska – inspektor wojewódzki,- Grzegorz Przymus – starszy specjalista,- Edyta Kita – starszy specjalista,- Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki,- Daria Cieślak – starszy specjalista. <p>Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.</p>
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	<p>Czynności kontrolne w siedzibie Placówki przeprowadzone były w dniach: 11 i 12 oraz 17 i 18 lipca 2024 r.</p>

Kierownik
jednostki
kontrolowanej

Ks. Krzysztof Rudziński, Dyrektor Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni.

(akta kontroli: str. 1-8)

Na podstawie § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę (...) oraz art. 197d ust. 1 ww. ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia oraz przeprowadzono rozmowę z Panią Małgorzatą Wianecką-Nowak, która w trakcie czynności kontrolnych pełniła obowiązki Dyrektora Placówki (zwana dalej p.o. Dyrektora),
- przeprowadzono rozmowę z ks. Arturem Kucharskim, który w trakcie czynności kontrolnych był Dyrektorem Salezjańskiego Centrum Opiekuńczo – Wychowawczego Dom Młodzieży (zwanego dalej SCOW),
- przeprowadzono rozmowy z wychowankami na potrzeby kontroli oznaczonymi symbolami literowymi: „L”, „Ł”, „M” i „N”,
- przeprowadzono analizę zapisów rozmów z dziećmi przebywającymi w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Młodzieży im. Michała Magone (zwanej także POW DM im. Michała Magone) – „I” i „J”, które również dotyczyły sytuacji w Placówce,
- przeprowadzono rozmowy z wychowawcami zatrudnionymi w SCOW, na potrzeby kontroli oznaczonych numerami 1 i 4,
- przeprowadzono oględziny wybranego pomieszczenia Placówki,
- przeanalizowano przekazaną dokumentację.

Kontrolę przeprowadzono w związku z wpływem do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu anonimowego pisma, wskazującego na możliwe nieprawidłowości związane ze sprawowaniem opieki nad dziećmi przebywającymi w Placówce.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Placówki zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające przepisy, działalność Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni, w łącznym zakresie objętym kontrolą, oceniono **negatywnie**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.

8 lipca 2024 r. do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu wpłynęło anonimowe pismo, w treści którego wskazywano na zakazywanie dzieciom wychodzenia z budynku Placówki i swobodnego poruszania się po terenie SCOW, zakaz uczęszczania dzieci do szkół, zamykanie dzieci w „pokojach wyciszeń” oraz niewzywaniu do Placówki służb ratowniczych w sytuacjach tego wymagających, a także niezgłaszanie przez Kierownictwo SCOW ucieczek wychowanków.

W pierwszym dniu kontroli, tj. 11 lipca 2024 r. poproszono, pracownika upoważnionego telefonicznie przez p.o. Dyrektora – Panią Małgorzatę Wianecką – Nowak, do udziału w czynnościach kontrolnych, o pokazanie pomieszczenia w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni (zwanego: „rozmównicą”, „pokojem wyciszeń”, „wyciszalnią”), co do którego zachodziło uzasadnione podejrzenie, że może być wykorzystywane jako tzw. „izolatka”, w którym zamykani są wychowankowie sprawiający trudności wychowawcze. Pracownik przekazał, iż nie posiada klucza do pomieszczenia, więc nie będzie możliwe udostępnienie go w celu dokonania oględzin. Jedynie przez pionową szybkę w drzwiach zrobiono zdjęcia przedstawiające wnętrze pomieszczenia. Na podłodze znajdował się wyłącznie materac, który był brudny i nosił widoczne ślady użytkowania. W dwóch oknach nie było klamek. W drzwiach zamontowana była klamka. Inspektorzy do pomieszczenia weszli dopiero 18 lipca 2024 r., już w obecności p.o. Dyrektora. Pomieszczenie było puste. P.o. Dyrektora wyjaśniła, że w przypadku spotkania dziecka z rodziną do pomieszczenia zostaną wniesione krzesła i stół, bo to pomieszczenie jest wykorzystywane do spotkań rodzinnych i odwiedzin dzieci. Dodała także, że *„W pokojach brak klamek. Czas pobytu w pokoju wyciszeń i możliwość wyjścia zależy od sytuacji dziecka. Wychowawca donosi im jedzenie i wypuszcza do toalety. Gdy mają jakieś potrzeby pukają w drzwi i wychowawca przychodzi. Przy dużej agresji nie ma możliwości wyjścia”*.

(akta kontroli: str. 9-15)

Z informacji uzyskanych podczas rozmów inspektorów z dziećmi wynikało, że w Placówce znajduje się pomieszczenie nazywane „rozmównicą” bądź „pokojem wyciszeń”, w którym dzieci są zamykane, kiedy są niegrzeczne, agresywne, dokonują ucieczek z Placówki, nie wykonują poleceń. Są tam zamykane na czas ustalany przez ks. Dyrektora Artura Kucharskiego, co potwierdziła także rozmowa z wychowawcą nr 4 zatrudnionym w POW DM im. bł. Laury Vicuni, który wskazywał, że: *„decyzje podejmuje ks. Kucharski. Dzwonimy o wszystko”*. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Powyższe informacje zostały również potwierdzone przez wychowanków z innych placówek SCOW, tj.: POW DM im. Michała Magone. Jak ustalono, inni wychowankowie SCOW bywają również

karnie zamykani i przetrzymywani w ww. pokoju w Placówce, za różne przewinienia, w tym: ucieczki, wybuchy złości i niegrzeczne zachowania, gdyż nie we wszystkich placówkach, administrowanych przez SCOW, znajduje się pokój o takim przeznaczeniu. Wychowanek „I” powiedział: *„Dziecko w furii bierze się do rozmównicy. Rozmównica to pokój na samym dole obok pokoju pedagoga i psychologa, w budynku Savio, Laura, PP. (...). W rozmównicy dziecko jest zamykane same. Wychowawca wychodzi. Jest tam tak długo aż się nie uspokoi. Wychowawca decyduje o tym, kiedy wypuści dziecko. Wychowawca co jakiś czas zagląda do dziecka, jak słyszy jakieś hałasy. Dziecko jest tam nawet cały dzień”*. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).**

(akta kontroli: str. 16-40)

Wychowawcy również potwierdzili, że w POW DM im. bł. Laury Vicuni oraz POW DM im. św. Dominika Savio znajdują się pomieszczenia służące do izolowania dzieci. Jak poinformował wychowawca nr 1: *„Pokój wyciszeń jest w Savio i Vicuni. (...) W razie potrzeby wychowankowie Magone trafiają do izolatki w Savio i Vicuni. Izolatka służy do wyciszenia agresywnych dzieci. Posiłki dzieci w izolatkach dostają, kiedy sobie przypomni wychowawca. (...) Nie ma regulaminu czy procedur umieszczania w izolatce”*. Natomiast wychowawca nr 4 podał: *„U nas od jakiegoś czasu dzieci nie trafiają do pokoju wyciszeń. Buntowaliśmy się. Rozumiem idee pokoju, gdy dziecko jest w szale i chodzi o zabezpieczenie, by dziecko nie zrobiło krzywdy sobie i innym, ale zdarzało się, że dzieci przebywały tam dłużej niż była potrzeba. Klamki zostały usunięte ze względu na bezpieczeństwo. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Ja nigdy nie umieściłam dziecka w rozmównicy, poza jedną sytuacją, kiedy była odizolowana od grupy. Wówczas stałam pod drzwiami i wyszła od razu gdy się uspokoiła. Miała zapewnione wszystkie potrzeby. Wychowawca ma też inne dzieci pod opieką. W innych sytuacjach dzieci nie były umieszczane.”*

(akta kontroli: str. 41-47)

O odniesienie się do powyższych kwestii zapytano w rozmowie p.o. Dyrektora, która przekazała, że: *„Pokoje wyciszeń – to pokój dla wychowanków agresywnych, żeby móc ich oddzielić od grupy i wyciszyć. Ks. Kucharski wykorzystywał taki pokój również po to, żeby dziecko nie uciekło z placówki (wiem o 3 takich sytuacjach). W pokojach brak klamek. Czas pobytu w pokoju wyciszeń i możliwość wyjścia zależy od sytuacji dziecka. Wychowawca donosi im jedzenie i wypuszcza do toalety. Gdy mają jakieś potrzeby pukają w drzwi i wychowawca przychodzi. Przy dużej agresji nie ma możliwości wyjścia. Jak się zanosi na wybuch dziecko może samo nawet na swój wniosek tam trafić z możliwością wyjścia. Trudno nam zlikwidować te pokoje uważam, że jest zasadność w zakresie wyciszenia. Zabezpieczenie*

dziecka, które ucieka nie powinno być używane. Decyzję o umieszczeniu w pokoju podejmuje wychowawca – zgłasza to przełożonym Dyrektorowi mi albo ks. Kucharskiemu. Czasami to decyzja Dyrektorów lub indywidualna ks. Kucharskiego. Dzieci są w pokojach wyciszeń zależnie od sytuacji. Nocowały tam jedynie dzieci zagrożone ucieczką. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Dziewczynki z Vicuni trafiają u siebie do pokoju wyciszeń (...). Wychowawca, który ma dyżur w placówce, w której jest pokój wyciszeń kontroluje dziecko w pokoju, niezależnie z której placówki jest wychowanek. Jeśli jest sam prosi o pomoc innych pracowników”.

O powyższą kwestię zapytano także ks. Dyrektora Artura Kucharskiego, który poinformował: „Jeżeli dziecko wpada w furię to idzie do takiego pokoju. Są zagrożeniem dla siebie i innych. Czasem wychowawcy podejmowali decyzję, czasem ja. To nie jest cykliczne przebywanie w tym pokoju. Mamy 2 dzieci, które plasują się na MOW. Nie mamy narzędzi. Na „T” przy ataku działa tylko pokój wyciszeń, czasem zostawała tam dłużej. Zawsze dzieci dostawały jedzenie i picie. Mogą korzystać z toalety, umyć się. Takie pomieszczenia są w Savio i Vicuni. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Oni trafiają do pokoju z szybkością. Wychowawcy wiedzą, że mają zaglądać. Teraz odstąpiłem od zamykania w pokoju wyciszeń, ale pozbawiliśmy się narzędzi. Inne dzieci patrzą na to i się demoralizują. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** To nie są dzieci nadające się do domu dziecka. Jak je prosiłem, by wróciły to wracały. Są zdemoralizowane, a my nie mamy narzędzi. Opiekę nad dzieckiem sprawuje wychowawca na dyżurze w tym domku, w którym dziecko przebywa w pokoju wyciszeń.”

(akta kontroli: str. 48-54)

Analiza powyższych wypowiedzi wskazuje na to, że zdaniem osób kierujących Placówką, za dziecko przebywające w izolatce odpowiada ten wychowawca, który pełni dyżur w placówce, w której to pomieszczenie się znajduje. Z analizy grafików pracy wychowawców Placówki, wynika, iż w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, praktycznie wszystkie dyżury pracowników były pojedyncze. Zatem, jeżeli w Placówce zostały umieszczone dzieci wymagające szczególnej uwagi, opieka jednego wychowawcy podczas dyżuru jest niewystarczająca, w szczególności, że Placówka zlokalizowana jest na dwóch poziomach (parter i piętro), co jest **niezgodne z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia**. Nadto należy wskazać, że zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia *przy organizacji pracy wychowawczej dyrektor winien wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa*. Z rozmów z wychowankami „L”, „Ł” i „N” wyraźnie wynika, że dzieci nie czują się bezpiecznie

w Placówce, również nie odpowiada im zamykanie innych wychowanków w izolatce. Powyższe jest **niezgodne z § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia**. Ponadto, podczas rozmowy z inspektorami p.o. Dyrektora poinformowała, że dziewczynki z Vicuni trafiają u siebie do pokoju wyciszeń. Przetrzymanywanie dzieci w ww. pokojach świadczy o braku ochrony dzieci ze strony Placówki przed poniżającym traktowaniem i karaniem, arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, co jest **niezgodne z art. 4 pkt 7 i 9 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 17-24, 29-32, 48-54, 55-78)

Podczas kontroli przeanalizowano realizację procedury związanej z nieusprawiedliwioną nieobecnością dziecka w Placówce. W POW DM im. bł. Laury Vicuni na ten temat wypowiedzieli się wszyscy wychowankowie biorący udział w rozmowach z inspektorami. Wychowanka „L” powiedziała: *„jak ktoś ucieknie to dzwonią na policję, jak wróci to ma zakaz wychodzenia na dwór, żeby znów nie uciekł. Tutaj dużo osób ucieka. Kiedyś szłam na przepustkę i widziałam jak dziewczynki uciekają przez bramę”*. Wychowanka „M” poinformowała: *„czasami dziewczyny uciekają na parę godzin i potem wracają”*.

Również wychowawca został zapytany o procedurę zgłaszania ucieczek wychowanków do odpowiednich służb (policji, pogotowia ratunkowego) w sytuacji zagrażających zdrowiu lub życiu wychowanków. Wychowawca nr 4 podał: *„Decyzje podejmuje Ks. Kucharski. Dzwonimy o wszystko. W sytuacji zagrożenia dzwonię do Pani Dyrektor lub ks. Dyrektora. W innych sprawach ks. Dyrektor. Zgłaszamy sprawę i długo oczekujemy na odpowiedź. O ucieczce informuję Dyrektora, który jest na miejscu. Czekam na decyzję czy mam dzwonić na policję. Nie otrzymujemy uzasadnienia decyzji. Nie mamy możliwości wpływać na decyzje. «T» na początku uciekała na dłuższy czas. Wtedy dzwoniłiśmy niezwłocznie. Z czasem zaczęła wychodzić bez zgody, ale wracała. Przestaliśmy zgłaszać, bo wiedzieliśmy, że jest w pobliżu. Zaczęłam naciskać Dyrektora by dzwonić na policję, gdy się ściemniało. Zdarzało się, że były rozbieżności między decyzjami Dyrektorów. Uważam, że ks. Dyrektor jest niekompetentny, nie ma wiedzy na temat funkcjonowania placówki i dzieci (...)”*.

(akta kontroli: str. 17-20, 25-28, 44-45)

O powyższą kwestię zapytano również p.o. Dyrektora, która przekazała, że: *„W sytuacji, gdy dziecko ucieka to wychowawca podejmuje czynności wyjaśniające. Na początku szuka dziecka. W sytuacji, gdy było podejrzenie, że dziecko wróci to nie zawsze od razu zgłaszamy ten fakt na policję. Zgłoszenie ucieczki trafia do Dyrektora ks. Artura Kucharskiego. Ks. Dyrektor podejmuje decyzję o zgłoszeniu ucieczki na policję. Czasami podejmował decyzję o niezgłoszeniu ucieczki na policję. Zanim zgłoszenie trafiło na policję okres oczekiwania trwał od 1 godziny do czasami 6 godzin. Dotyczyło to zwłaszcza dzieci starszych, którym już wcześniej zdarzało się, że wracały z opóźnieniem ze szkoły. Ks. Dyrektor podejmował decyzję o niezgłoszeniu, wyjaśniając, że dzieci wrócą (...). Czasami ks. Dyrektor albo ja, odmawialiśmy zgłaszania spraw na policję i pogotowie. Nie dotyczy to sytuacji ewidentnych/skrajnych. Oceniamy skalę i potrzebę, czy jest zasadność wezwania służb. Jeśli widzę, że dziecko może zostać zabezpieczone przez nas to nie wzywamy służb. Są też sytuacje odwrotne, że wychowawca twierdzi, że nie ma zasadności ale ja uznaję, że zgłaszamy sprawę. (...)”*.

Do powyższego odniósł się także Ks. Kucharski: „*Mamy ogólne zasady odnośnie ucieczek. Ze zgłaszaniem nie było problemów do pewnego momentu, kiedy po ucieczce **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** [z innej placówki SCOW] urządzono hejt na placówkę. Były bardzo niepochlebne opinie. Wychowawcy bardzo to przeżyli. Zdarzyło się, że pedagog zgłaszał ucieczkę na policji i słyszał od policjantów „co wy tam robicie, my się wami zajmujemy”. Ze względu na ryzyko hejtu przestaliśmy zgłaszać niektóre ucieczki. Były też takie sytuacje, że miałem osobiste przekonanie, że dziecko wróci za godzinę lub dwie to nie zgłaszaliśmy. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Wychowawca najczęściej informuje mnie, bo to są godziny wieczorne lub nocne. Wtedy albo zgłaszamy, albo ja mówię aby trochę poczekać. Do czasu hejtu zawsze zgłaszaliśmy. Uciekają najczęściej te same dzieci. Ucieczki wynikały z polecenia wychowawcy, by wychowanek coś zrobił. Ucieczka była reakcją na obowiązki”.*

(akta kontroli: str. 48-54)

Powyższe działania bądź zaniechania wezwania odpowiednich służb mogą stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia i życia dziecka. Co więcej z informacji uzyskanych na potrzeby kontroli z Komisariatu Policji Poznań-Północ wynika, że „*w momencie zgłaszania zaginięcia/samowolnego oddalenia się wychowanków, kadra pedagogiczna/opiekunowie, nie informowali funkcjonariuszy Policji, z którego Domu Młodzieży dany wychowanek uciekł. Z uwagi na godziny pracy kadry Domów Młodzieży zdarzało się również, że osobą zgłaszającą zaginięcie/samowolne oddalenie się osoby był inny opiekun (z innego budynku – Domu Młodzieży).*” W informacji zwrócono również uwagę, że „*zwłoka w czasie zgłoszenia może skutkować trudnościami w odnalezieniu wychowanków zdrowych*”. Jednocześnie poinformowano, że „*ujawniono praktyki, w których zaginięcia/samowolne oddalenia się nie były zgłaszane, z uwagi na powrót wychowanków po upływie kilku godzin, od ich zniknięcia.*” Od stycznia 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, według danych Komisariatu Policji Poznań – Północ, SCOW ze wszystkich placówek zgłosiło 10 ucieczek ośmiorga dzieci w 2023 r. oraz 10 ucieczek siedmiorga dzieci w 2024 r. Z informacji pozyskanych z Komisariatu Policji wynika, że z wymienionych osób ostatecznie wobec trzech z nich czynności poszukiwawcze prowadzone były przez inne jednostki Policji. Natomiast zgłoszenia o ucieczkach, nie zawierały informacji z jakiej konkretnie placówki dane dziecko samowolnie się oddaliło. Z kolei dane przedłożone przez p.o. Dyrektora wskazują, że SCOW ze wszystkich placówek zgłosiło 8 ucieczek: ośmiorga dzieci w 2023 r. oraz 13 ucieczek: siedmiorga dzieci w 2024 r. Analiza dodatkowych danych liczbowych pozyskanych z Komisariatu Policji Poznań – Północ oraz Placówki, dotyczących ucieczek małoletnich z POW DM im. bł. Laury Vicuni, wykazała rozbieżności między przekazanymi danymi. Komisariat wskazał na 2 ucieczki dwóch wychowanków w 2023 r. i 2 ucieczki jednego wychowanka w 2024 r. natomiast Placówka

wskazała 2 uciezki dwóch wychowanków w 2023 r. i 3 uciezki jednego wychowanka w 2024 r. Jak wynika z wyjaśnień p.o. dyrektora: „Wychowawca zgłosił telefonicznie miejsce w przypadku uciezki (...) w dniu 26.06.2024 r. Wychowawca zgłosił telefonicznie uciezkę do KP Północ, Policja przyjechała do placówki, aby spisać protokół uciezki i w tym czasie wychowanka samodzielnie powróciła do Placówki”.

(akta kontroli: str. 79-95)

Analiza dokumentacji dotyczącej postępowania SCOW w przypadku nieusprawiedliwionych nieobecności dzieci w Placówce wykazała, że po zauważeniu nieobecności dziecka - niezwłocznie przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. Natomiast, w żadnym z przypadków samowolnego oddalenia się wychowanka nie powiadomiono sądu rodzinnego oraz właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie o zdarzeniu. Zatem brak powiadamiania przez p.o. Dyrektora Placówki o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka z konkretnej placówki administrowanej przez SCOW, a także brak powiadamiania o nieobecności sądu i właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie jest **niezgodne z § 5 ww. rozporządzenia**.

(akta kontroli: str. 79-95)

Wychowanka „L” przekazała w rozmowie z inspektorami: „Dzieci z innych domków nie mogą wchodzić tutaj do naszego domku. Jak nie było tutaj wychowawcy to szliśmy do domku Savio”, kwestia wydaje się o tyle istotna, gdyż ww. wychowanek ma rodzeństwo w innej placówce SCOW, co jednoznacznie ogranicza im kontakt i jest **niezgodne z art. 93 ust. 4 pkt 3 i art. 4 pkt 1 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str.17-20)

Ustalenia kontrolne pozwalają stwierdzić, że osobą podejmującą ostateczne decyzje we wszystkich placówkach administrowanych przez SCOW jest ks. Artur Kucharski, pomimo iż został odsunięty z funkcji Dyrektora tych placówek. Powyższe potwierdzili wszyscy wychowankowie, z którymi prowadzono rozmowy, a także wszyscy wychowawcy. 17 lipca 2024 r., p.o. Dyrektora Pani Małgorzata Wianecka-Nowak, w rozmowie z inspektorami oświadczyła: „Formalnie Ksiądz Artur Kucharski jest Dyrektorem SCOW, który zatrudnia pracowników i ma odpowiedzialność finansową, a ja pełnię rolę p.o. i mam obowiązki dotyczące dzieci: przyjmowanie, urlopowanie etc. Po powołaniu na p.o. Dyrektora nie został mi zmieniony zakres obowiązków. Ksiądz Dyrektor jest osobą, która finalnie podejmuje decyzje dotyczące wychowanków”. 18 lipca 2024 r. odbyła się rozmowa inspektorów z ks. Arturem Kucharskim. Na pytanie inspektorów, kto podejmuje decyzje w Placówce dotyczące jej funkcjonowania i metod pracy z wychowankami, Ksiądz Kucharski odpowiedział, że to on jest osobą decyzyjną: „Zostałem odwołany ze stanowiska Dyrektora placówek, nie zostałem odwołany ze stanowiska Dyrektora Centrum. Ja za decyzje ponoszę odpowiedzialność. Omawiamy sytuacje, ale to ja podejmuję decyzje i ponoszę za nie odpowiedzialność”.

Podejmowanie decyzji leżących w gestii dyrektora Placówki przez osobę, której nie powierzono tej funkcji oraz brak decyzyjności p.o. Dyrektora i realizowanie przez niego

decyzji dotyczących organizacji pracy wychowawczej podejmowanych przez osoby do tego nieuprawnione jest **niezgodne z § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia**.

(akta kontroli: str. 48-54)

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do „Książki kontroli” pod nr 17.

IV. Uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję:

1. przeprowadzić rozmowy dyscyplinujące z pracownikami SCOW w związku z niewłaściwym odnoszeniem się do wychowanków,
2. zorganizować szkolenia dla kadry SCOW z zakresu komunikacji werbalnej i niewerbalnej, radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi dzieci, rozpoznawania symptomów dziecka krzywdzonego oraz treningu zastępowania agresji i radzenia sobie z emocjami.

V. ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w funkcjonowaniu Placówki oraz w realizacji zadań, określonych w ww. ustawie i ww. rozporządzeniu, zalecam:

1. **przestrzegać liczby dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w taki sposób, aby odpowiadała ona potrzebom dzieci oraz rodzajowi prowadzonych zajęć**, zgodnie z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia,
2. **właściwie organizować pracę wychowawczą przez osobę uprawnioną, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa**, zgodnie z § 13 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia,
3. **niezwłocznie zaprzestać nieuprawnionego izolowania, zamykania, przetrzymywania dzieci w osobnych pomieszczeniach i przestrzegać prawa dziecka do:**
 - a) **ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka**, zgodnie z art. 4 pkt 7 ww. ustawy,
 - b) **ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem**, zgodnie z art. 4 pkt 9 ww. ustawy,

4. **zaprzestać ograniczania kontaktów rodzeństwa**, zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i art. 4 pkt 1 ww. ustawy,
5. **każdorazowo przeprowadzać postępowanie wyjaśniające i bez zbędnej zwłoki – w ciągu 24 godzin - powiadamiać o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka, rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka, powiatowe centrum pomocy rodzinie**, zgodnie z § 5 ww. rozporządzenia.

VI. Pozostałe informacje.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Młodzieży im. bł. Laury Vicuni, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 11 stron.

Anna Kościańska

Edyta Kita

z up. Wojewody Wielkopolskiego

Katarzyna Brzóska

Grzegorz Przymus

Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Daria Cieślak

Jarosław Szymański

Dokument sporządziła:
Anna Kościańska
Inspektor wojewódzki
25 października 2024 r.